

OSKRBA OVC V ČASU PREBOLEVANJA BOLEZNI MODRIKASTEGA JEZIKA

Pripravili: strokovna skupina za drobnico pri KGZS

Zmanjševanje stresa: Obolele živali namestimo v miren prostor, ki naj bo primerno prezračen in zaščiten pred insekti (mreže, repelenti).

Krmljenje obolelih živali: Pri obolelih ovcah je zelo pomembno, da obrok prilagodimo tako, da pokrijemo vsaj osnovne potrebe živali po energiji in hranilih. Ovce zaradi poškodb ustne sluznice in oteklega jezika težko zauživajo grobo in suho krmo, zato jim ponudimo mehko in lahko prebavljivo krmo. Obrok naj bo sestavljen iz kakovostne voluminozne krme (mrva, druge in naslednjih košenj) in koncentratov.

V krmne obroke lahko vključimo grobo mleta ali valjana žita in koruzno zrnje, namočene pesne rezance in melaso. Za oskrbo z beljakovinami in vlaknino lahko krmimo živali z dehidrirano lucerno in sojinimi tropinami. Na začetku krmo živalim ponudimo v manjših količinah oz. postopno, da ne povzročimo prebavnih in presnovnih motenj. Vsaj v začetku, ko so živali najbolj prizadete, ne ponujamo grobe krme, kot sta slama in trdo seno.

Odmerki in način uporabe posebnih prehranskih dodatkov (količino posebnih prehranskih dodatkov je potrebno prilagoditi sestavi osnovnega krmnega obroka):

- 20-40 ml propilen glikola pomešanega z enako količino mlačne vode 2 x na dan peroralno (z zalivanjem)
- Laneno seme 25-50 g/žival/dan primešano koncentratu
- Melasa 40-60 g/žival/dan primešano voluminozni krmi ali koncentratu
- Zaščitene maščobe do največ 50 g/žival/dan primešano koncentratu
- Soda bikarbona 10-20 g/žival/dan primešano koncentratu

Oskrba živali, ki odklanjajo krmo

Živali, ki ne zauživajo krme same, krmimo s krmno mešanico, ki jo pripravimo iz sestavin iz primera obroka 1 ali 2. Priporočene dnevne količine razdelimo na 3-4 sveže pripravljene krmne obroke. Če je potrebno prisilno hranjenje, mešanico ovcam dajemo s pomočjo aplikatorja (slika 1) neposredno v gobec ali z gastrično sondo. Vsak obrok sproti zmešamo z vodo. Dodajanje vode prilagodimo tako, da dosežemo ustrezno gostoto (slika 2), Pripravljeno mešanico dajemo počasi, da lahko žival sproti požira. Pri tem pazimo, da živalim povzročamo čim manj stresa in da krma ne zaide v sapnik. Jezik živali naj bo prost in ne fiksiran. Ko živali nekoliko okrevajo in že kažejo zanimanje in sposobnost zauživanja krme, lahko postopno pričnemo s krmljenjem po primeru obroka 3.

Slika 1: primer aplikatorja za zalivanje

Slika 2: Pripravljena mešanica (Primer obroka 1 in 2)

Oskrba živali, ki odklanjajo krmo

Obrok 1 in 2 lahko ponudimo vsem kategorijam živali. Pomembno je, da ob tem ohranimo razmerja med sestavinami in prilagodimo dnevni vnos glede na sposobnost zauživanja krme posameznih živali.

Ko živali same zauživajo krmo, jim ponudimo krmni obrok primer **obroka 3**. Ker je imunski sistem živali prizadetih zaradi bolezni modrikastega jezika zelo obremenjen, moramo živalim zagotoviti zadostno oskrbo z minerali in vitamini. Zelo pomembna je predvsem ustrezna oskrba s selenom, cinkom in z vitamini C, E in B. Dodamo lahko tudi krmni kvas in/ali probiotike, ki poskrbijo za črevesno mikrobioto in dodatno oskrbo z vitamini skupine B.

PRIMER OBROKA 1 odrasla ovca/oven/jagnjeta		
Krma/krmilo	Konvn. reje	Eko reje
Lucernini peleti	0,75 kg	0,9 kg
Koruzni šrot	0,2 kg	0,2 kg
Pesni rezanci	0,25 kg	0,25 kg
Sojine tropine	0,1 kg	/
Laneno seme	20 g	20 g
Soda bikarbona	10 g	10 g
Minerali in vitamini	10 g	10 g
Voda	3-4 l	3-4 l

PRIMER OBROKA 2 odrasla ovca/oven/jagnjeta		
Krma/krmilo	Konvn. reje	Eko reje
Lucernini peleti	0,75 kg	0,9 kg
Koruzni šrot	0,2 kg	0,2 kg
Kuhan krompir	0,5 kg	0,5 kg
Sojine tropine	0,1 kg	/
Laneno seme	20 g	20 g
Soda bikarbona	10 g	10 g
Minerali in vitamini	10 g	10 g
Voda	3-4 l	3-4 l

Priporoča se tudi uporaba **raztopine elektrolitov**, ki preprečujejo dehidracijo in zagotavljajo dobro oskrbo z minerali. V primeru, da živali ne prežvekujejo v zadostni meri, jim pomagamo vzpostaviti prebavo s krmnimi dodatki t.i. digestivi, ki pomagajo ponovno vzpostaviti normalno delovanja vampa in prežvekovanje. Izboljšajo tudi prebavo krme in izkoristek hranil. Zelo dober dodatek v času krmljena živali, ki so obbolele oz. okrevajo je tudi laneno seme, ki ima ugodno maščobno kislinno sestavo in vsebuje snovi, ki ugodno vplivajo na prebavni sistem živali.

Voda in **krma** morata biti **higiensko in zdravstveno neoporečni**. Krmni obroki morajo biti prilagojeni prehransko fiziološkim potrebam živali in klinični sliki. Zagotoviti je potrebno zlasti ustrezno oskrbo živali z vodo, energijo, minerali in vitamini (zaščitene maščobe, propilen glikol, glicerol, mineralno, vitaminski dodatki, živinska sol). Zelo pomembno je, da je v obroku dovolj kakovostne vlaknine, da se prepreči razvoj acidoze (zakisanja vampa). Voluminozna krma ne sme biti pregroba, ker živali takšne krme zaradi lezij v ustni votlini ne morejo zauživati. Ker je nevarnost za razvoj acidoze zaradi zmanjšane zauživanja krme pri živalih z boleznijo modrikastega jezika večja, je priporočljivo v krmne obroke dodajati natrijev hidrogenkarbonat (soda bikarbona). Optimizacijo krmnih obrokov za trope z boleznijo modrikastega jezika se izvede po posvetu s strokovnjakom za prehrano rejnih živali in veterinarjem.

PRIMER OBROKA 3	
Kakovostna mrvca	1 kg
Koruzni šrot	0,2 kg
Sojine tropine	0,1 kg
Minerali in vitamini	10 g
Soda bikarbona	10 g